

G r a o milion

Tamara Chorążyczewska

62 miliony złotych trafi do wydziałów i uczelni, które dzięki nowoczesnym metodom nauczania i współpracy z przedsiębiorcami udoskonalili swoje programy studiów. Konkurs na najlepsze programy studiów ogłosiło Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Kierunek ekonomia, specjalność ekonomia menedżerska, prowadzony na naszym Wydziale Ekonomii, Zarządzania i Turystyki w Jeleniej Górze, otrzymał milion złotych.

O realizacji pomysłu doskonalenia programu kształcenia, stworzenia atrakcyjnej oferty dydaktycznej na Wydziale Ekonomii, Zarządzania i Turystyki w Jeleniej Górze rozmawiamy z dr hab. Elżbietą Sobczak, prof. UE, współtwórcą nagrodzonego projektu.

Gratulujemy wygranej w konkursie. Proszę o przedstawienie idei projektu i osób współpracujących przy jego tworzeniu.

Gratulacje i podziękowania należą się dużej grupie osób i aż się obawiam czy uda mi się wymienić wszystkie. Wraz z prof. dr hab. Danutą Strahl byliśmy inicjator-

kami przystąpienia do konkursu. Nasze działania wsparli rektor prof. dr hab. Andrzej Gospodarowicz (z zadowoleniem przyjął wiadomość o naszej inicjatywie i wyraził zgodę na przystąpienie do konkursu) i dziekan prof. dr hab. Marek Walesiak, który wystąpił z oficjalnym wnioskiem.

Wniosek konkursowy zawierał dwie części: opis programu kształcenia dotyczący wizji programu oraz kwestionariusz samooceny jednostki. Każdą z nich opracował inny zespół. W przygotowaniu wniosku pomagali nam pracownicy administracji: dziekanatu i Działu Informacji i Rozwoju, kierowani przez mgr Jolantę Łojek i mgr Ane-

Skrócony opis projektu zaproponowanego przez Wydział Ekonomii, Zarządzania i Turystyki

Kierunek: ekonomia, studia I stopnia

Wśród metod dydaktycznych stosowanych na tym kierunku znajdują się m.in. symulacje, eksperymenty, gry ekonomiczne, *mentoring*, *coaching*, modelowanie czy odgrywanie ról w wirtualnej firmie. W ramach kierunku realizowany jest także projekt ePlatformy Mobilne Obserwatorium Ekonomiczne, będący formą kształcenia bazującą na koncepcji *blended learning*. Platforma ma formę portalu dostępnego *on-line*, łączącego zasoby dydaktyczne oraz dorobek badawczy studentów. Umożliwia też ciągłą komunikację osób zaangażowanych w proces kształcenia.

tę Salus. Ich nieoceniony wkład w finalny wniosek trudno pominąć. Uważam więc, że jest to sukces całego Wydziału, gdyż na pozytywny efekt złożyła się praca kolegium dziekańskiego, wydziałowych komisji, Rady Wydziału i współtwórców sylabusów. Na taki sukces pracowaliśmy przez wiele lat, a ostatnie miesiące pracy nad przygotowaniem i wdrożeniem Krajowych Ram Kwalifikacji, dają dodatkową satysfakcję.

Część koncepcyjną opracowałyśmy z panią prof. Danutą Strahl, przy wsparciu Jolanty Łojek, kierowniczkii dziekanatu, której pragnę szczególnie podziękować za ogromną pomoc. Wniosek dotyczy programu kształcenia na kie-

Ogłoszenie wyników konkursu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na najlepsze programy studiów odbyło się dnia 21 listopada 2012 r. Do konkursu przystąpiło 207 wydziałów i uczelni. Komisja, powołana przez Minister prof. Barbarę Kudrycką, pod przewodnictwem prof. Zbigniewa Marciniaka, z udziałem ekspertów, pracowników Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ekspertów zewnętrznych, nagrodziła 62 kierunki studiów, prowadzone przez 37 uczelni z 17 polskich miast, które dzięki nowoczesnym metodom nauczania i współpracy z przedsiębiorcami udoskonalili swoje programy kształcenia zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji oraz wdrożyły lub wdrażają najbardziej zaawansowane systemy poprawy jakości kształcenia. Wśród nich znalazło się 9 uczelni niepublicznych. Najlepiej w konkursie wypadły: Uniwersytet Jagielloński (5 nagrodzonych kierunków) oraz Politechnika Warszawska i Akademia Górniczo-Hutnicza (po cztery nagrodzone kierunki studiów). Zwycięskie wydziały będą mogły przeznaczyć otrzymany w ramach dotacji podmiotowej 1 mln zł na wdrażanie nagrodzonych programów np. doskonalenie oferty dydaktycznej sfinansowanie nowoczesnych technik i narzędzi stosowanych podczas wykładów i ćwiczeń, pokrycie kosztów praktyk zawodowych dla studentów czy lepsze przygotowanie wykładowców akademickich. (www.mnsw.gov.pl)

runku *ekonomia* realizowanego na I stopniu studiów. Kryteria wymagały, aby program był spójny, innowacyjny, unikatowy, wskazujący na współpracę z praktyką gospodarczą. Jestem współtwórcą, a od ubiegłego roku opiekunem specjalności *ekonomia menedżerska* (wcześniej jej opiekunem była prof. Danuta Strahl), realizowanej na kierunku *ekonomia*. Dlatego właśnie skupiliśmy się na tej specjalności i efektach kształcenia. Przy projektowaniu wizji programu należało wykazać co najwyżej 10 szczególnie istotnych dla programu efektów kształcenia, w tym co najmniej dwa efekty z każdej z trzech kategorii: wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych, a następnie podać nie więcej niż dwa najważniejsze moduły, przez które realizuje się każdy ze wskazanych efektów kształcenia. Należało przy tym uzasadnić właściwość danego efektu kształcenia w zakresie programu, np. z uwagi na zapotrzebowania otoczenia społecznego uczelni, społeczeństwa obywatelskiego, pracodawców, zainteresowania zgłaszane przez studentów. Wybraliśmy – przede wszystkim przedmioty specjalnościowe, ale również kilka przedmiotów kierunkowych oraz m.in. praktyki zawodowe, seminaria dyplomowe – razem około 20 modułów.

Konkurs ogłoszono 21 czerwca 2012 roku. W jakim czasie powstał wniosek konkursowy?

Wnioski konkursowe przyjmowano do 25 września 2012 roku. Mieliśmy więc na opracowanie wniosku 3 miesiące i był to okres wakacyjny. Do opracowania 20 modułów zaangażowało się, poza mną, 14 osób osób: dr Beata Bal-Domańska, dr Anna Baraniecka, dr Sławomir Czetwertyński, dr Dariusz Głuszczyk, dr Jerzy Ładysz, dr Tomasz Kołakowski, dr Małgorzata Markowska, mgr Halina Nikiporowicz, mgr Elżbieta Piotrowska, dr Andrzej Raszkowski, dr Magdalena Rękas, dr Michał Sosnowski, dr Grażyna Węgrzyn, dr Arkadiusz Żabiński. Cały zespół pracował z entuzjazmem, mimo że była to pora urlopową. To była wspaniała twórcza praca. Mogliśmy dać upust marzeniom i zaprojektować różne rozwiązania, korzystne dla efektów edukacyjnych, mając w perspektywie do dyspozycji ogromne środki. Naszym debatom przyświecało hasło: *wyobraź sobie, że możesz zrealizować swoje marzenia dydaktyczne*. I rzeczywiście każdy proponował różnorodne formy zajęć: interaktywne wykłady, konwersatoria, warsztaty, wizyty studyjne, praktyki zawodowe. Wśród innowacyjnych metod dydaktycznych znalazły się m.in. debaty, dyskusje panelowe, burze mózgów, eseje, gry ekonomiczne, symulacje i eksperymenty, mentoring, odgrywanie ról. Są to metody angażujące studentów, uczące pracy w zespole, a ich efektem jest lepsze przyswajanie wiedzy przez studentów.

I tu chyba tkwi źródło sukcesu naszego wniosku – ogromny entuzjazm i brak ograniczeń w opisywaniu nowych propozycji dydaktycznych.

Jaki czas macie Państwo na wykorzystanie dotacji? Czy jest stworzony plan wydatków?

Pieniądze mają wpłynąć do nagrodzonych uczelni do końca 2012 roku. Będą wydane zgodnie z zasadami konkursu, a więc środki z dotacji jednostka organizacyjna przeznaczy na pokrycie kosztów związanych z realizacją nowego lub zmodyfikowanego programu kształcenia i rozwijaniem systemu poprawy jakości kształcenia (np. kosztów związanych z wprowadzaniem innowacyjnych form realizacji programu studiów, w tym również praktyk zawodowych, podnoszeniem umiejętności dydaktycznych nauczycieli akademickich, wynagrodzeniami zapraszanych do współpracy naukowców i praktyków, rozwijaniem współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, monitorowaniem losów absolwentów itp.). Środki z dotacji muszą być wykorzystane wyłącznie na cel, na jaki zostały przyznane.

Są to pieniądze publiczne, oczekujemy szczegółowych wytycznych dotyczących ich wydatkowania. Ponieważ nasz projekt obejmuje studia licencjackie – przypuszczamy, że będziemy mogli te środki wydatkować w całym cyklu kształcenia, tzn. przez okres 3 lat.

Pragniemy kupić pomoce dydaktyczne, gry ekonomiczne, tablice interaktywne, doposażyć sale, zorganizować wirtualną firmę konsultingową i e-Platformę Mobilne Obserwatorium Ekonomiczne. Będą to elementy stałe, dostępne dla całego wydziału, nie tylko dla wyróżnionego kierunku.

Proszę nam opisać kilka z tych modułów dydaktycznych, które wdrożycie w życie dzięki uzyskanemu dofinansowaniu. Na początek proszę nam przybliżyć ideę współpracy z przedsiębiorcami, zaproponowaliście m.in. powołanie wydziałowej Rady Menedżerów Biznesu.

Rada Wydziału już we wrześniu br. powołała Radę Menedżerów Biznesu i Administracji. Zaproszenia do pracy w Radzie wystosowaliśmy do biznesmenów, pracowników administracji samorządowej, m.in. starosty jeleniogórskiego, prezesów: Zarządu Karkonoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA, Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji „Wodnik” sp. z o.o., Zarządu Kamienogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości SA i Uzdrowiska Cieplice, dyrektorów: Elektrowni Turów w Bogatyni, KGHM Polska Miedź SA Oddział Huta Miedzi „Legnica”, Dr Schneider Automotive Polska sp. z o.o., Oddziału PKO PB w Jeleniej Górze, PMPoland SA, Urzędu Statystycznego we Wro-

Konkurs pokazał, że nasze uczelnie potrafią uczyć nowoczesnie i reagują na wyzwania, jakie stawia przed nimi rozwijająca się wiedza oraz rynki pracy – mówi prof. Barbara Kudrycka, minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego. – Przybywa uczelni, które budują dobre relacje z przedsiębiorcami i przybywa firm, które znajdują w uczelniach wartościowych partnerów. Korzystają na tym studenci, gdyż poza nowoczesną wiedzą, zdobywają w trakcie studiów kompetencje i praktyczne umiejętności, które ułatwią im w przyszłości zawodowy start. Spotkania ze znakomitymi praktykami są też dla studentów inspiracją, wyzwalają przedsiębiorczość i nieszablonowe myślenie – mówiła minister.

clawiu. Członkami Rady będą również przedstawiciele Wydziału. Jej zadaniem będzie m.in. wspieranie współpracy Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych na rzecz podmiotów gospodarczych, uczestnictwo w ewaluacji i doskonaleniu jakości programów kształcenia w celu ich dostosowania do potrzeb rynku pracy, uczestnictwo w realizacji procesu dydaktycznego, w tym warsztaty zastosowań ekonomicznych. Pragniemy bowiem realizować program kształcenia dostosowany do potrzeb rynku pracy. Chcemy, by nasi studenci i absolwenci byli poszukiwanymi pracownikami. Rada będzie oceniać nasze programy kształcenia pod kątem przydatności w praktyce, w życiu gospodarczym. Oczywiście pragniemy, aby ta współpraca była wielokierunkowa, np. by studenci byli zapraszani na praktyki zawodowe i staże, a dla najlepszych były oferowane miejsca pracy. Pragniemy także zapraszać do prowadzenia wykładów i warsztatów znanych ekonomistów, wybitnych ludzi nauki i praktyków biznesu.

E-platforma – Mobilne Obserwatorium Ekonomiczne – to kolejny pomysł w Państwa projekcie. Proszę nam wyjaśnić, co kryje się pod tymi hasłami?

To właśnie ta propozycja – pomysł na innowacyjne kształcenie, znalazła najwyższe uznanie komisji konkursowej. Wokół tej idei zgromadziliśmy kilkanaście paneli. Panel wiedzy ma grupować multimedialne zasoby dydaktyczne – będziemy nagrywać wykłady lub ich fragmenty, wystąpienia zarówno naszej kadry, jak i zaproszonych naukowców. Filmy te zamieszczone na e-platformie byłyby dostępne dla wszystkich studentów. Na e-platformie

znajdzie się *obserwatorium statystyczne*, gdzie studenci otrzymają dostęp do baz statystycznych z polskimi i światowymi danymi statystycznymi. Bardzo nam zależy, aby także sami studenci budowali takie bazy, wykorzystując m.in. wyniki badań ankietowych, które sami przeprowadzą.

Chcicie Państwo także stworzyć studencki bazar wiedzy, giełdę pomysłów, poligon gier...

Na specjalności *ekonomia menedżerska* prowadzimy zajęcia z wykorzystaniem gier symulacyjnych, ale dotychczas nie mieliśmy środków na zakupienie wielu tego typu produktów. Teraz mamy nadzieję, że uzyskane środki pozwolą nam na takie zakupy i udostępnianie gier na stronie internetowej Wydziału wszystkim naszym studentom. Każdy moduł e-platformy ma swojego opiekuna, który będzie odpowiedzialny za jego rozwój i funkcjonowanie. Studenci *ekonomii menedżerskiej* będą musieli uczestniczyć w tworzeniu e-platformy w ramach zaliczeń poszczególnych przedmiotów, pozostali studenci również będą mogli się angażować w ten projekt zgodnie z zasadami zajęć fakultatywnych.

Studencka wirtualna firma konsultingowa – to całkowicie nowa idea?

Ten panel został szczególnie doceniony przez Ministerstwo, chociaż nie jest prosty w realizacji. Jego idea to umożliwienie studentom odgrywania w firmie ról pracowników, a jednocześnie interesariuszy. Pomysł spodobał się studentom kół naukowych i ustaliliśmy wspólnie, że firma powinna mieć klasyczne działy, np.: finansów (jego opracowaniem zajęłoby się istniejące u nas Koło

Opis wyróżnionych kierunków bliskich ofercie kierunków na UE we Wrocławiu

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Wydział Ekonomii (kierunek: polityka społeczna, studia I stopnia)

Przy wyborze specjalności studiów, seminariów lub ścieżki studiów studenci mogą brać udział w otwartych spotkaniach, konsultacjach, a także kontaktować się poprzez Internet z opiekunem kierunku, kierownikiem seminarium oraz ze studentami starszych roczników.

Począwszy od roku akademickiego 2011/2012, Uniwersytet wdraża także system oceny kompetencji studentów, które zwiększają ich możliwości na rynku pracy, oraz system monitorowania losów absolwentów.

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Wydział Nauk o Żywności (kierunek: technologia żywności i żywienie człowieka, studia II stopnia)

W nowym programie kształcenia wprowadzono jako obowiązkowe przedmioty rozwijające postawy przedsiębiorczości: „zarządzanie strategiczne” i „konkurencyjność firm”. Inne nowe przedmioty to m.in. „bezpieczeństwo zdrowotne żywności” i „alergeny pokarmowe”, studenci uczą się m.in. marketingowego spojrzenia na zagadnienia związane z żywnością oraz zdobywają wiedzę o oddziaływaniu żywności na zdrowie człowieka. Program studiów został uzupełniony o 4-tygodniową praktykę zawodową, która będzie realizowana na rok przed ukończeniem studiów.

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

(kierunek: metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne, studia II stopnia)

Kierunek poszerza tradycyjny zakres treści ekonometrycznych i informatycznych o problematykę aktuarialną, demograficzną, podejmowania decyzji, modelowania finansowego, ekonomii matematycznej oraz teorii gier. Studenci uczestniczą w badaniach naukowych katedr i instytutów. W programie znalazły się też wykłady o najnowszych osiągnięciach badawczych w ekonomii. Przygotowywane jest uruchomienie studiów w języku angielskim.

Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej

Wydział Zarządzania, Informatyki i Nauk Społecznych (kierunek: informatyka, studia I stopnia)

Kształcenie na tym kierunku oparte jest na metodzie PBL (*Problem Based Learning*), polegającej na realizacji przez studentów praktycznych projektów w środowisku pracy, a także prac dyplomowych we współpracy i pod nadzorem praktyków (w tym przypadku z dziedziny informatyki). W roku akademickim 2012/2013 wprowadzono dodatkowe moduły: Aplikacje mobilne, Programowanie oraz Oprogramowanie systemów. We współpracy ze śląskim oddziałem IBM prowadzony będzie moduł Systemy bazodanowe.

Lista nagrodzonych programów studiów i skrót opisu zaproponowanych programów: http://www.nauka.gov.pl/fileadmin/user_upload/ministerstwo/Aktualnosci/20121121/20121122_KRK-krotkie_opisy_wyrozniionych_kierunkow.pdf

Finansista), logistyki (Koło Logrit) i inne. Oczywiście nasza oferta jest skierowana do wszystkich chętnych, ale wiemy, że najbardziej aktywni są właśnie studenci działający w kołach naukowych.

Jedną z propozycji jest współpraca z Uniwersytetem Łódzkim. Na czym będzie ona polegała?

Propozycje doskonalenia systemu jakości kształcenia na Wydziale były kolejnym elementem wniosku konkursowego. Wśród wielu procedur mających poprawić system jakości kształcenia znalazły się pomysły związane z wielostopniową weryfikacją prac dyplomowych. Współpraca z Uniwersytetem Łódzkim ma dotyczyć weryfikacji ocen prac dyplomowych. Wiadomo, że ich wartość oceniają promotor i recenzent, zaproponowaliśmy również ocenę wybranych prac przez wewnętrzną komisję wydziałową. Nasza propozycja współpracy dotyczy oceny losowo wybranych prac dyplomowych absolwentów naszego wydziału przez kadrę naukowo-dydaktyczną Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego, a prac dyplomowych absol-

wentów Uniwersytetu Łódzkiego – przez naszych nauczycieli akademickich.

Pismo z propozycją nawiązania współpracy wystosował dziekan prof. Marek Walesiak. W październiku dziekan Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego podziękował za ciekawą inicjatywę i wyraził gotowość do współpracy. W chwili obecnej przygotowany jest szczegółowy opis działań w tym zakresie. Taki eksperyment może być bardzo ciekawy.

Czy konkurs był ogłoszony po raz pierwszy? Czy to konkurs cykliczny?

Tak, konkurs był ogłoszony po raz pierwszy, jednak intencją Ministerstwa jest stymulowanie rozwoju innowacyjnych programów kształcenia, dlatego sądzę, że będzie on wznawiany.

Jeszcze raz gratulujemy i liczymy na relacje z wdrażania pomysłów w życie.

Bardzo dziękuję za rozmowę
Tamara Chorążyczewska

Nobel nie Nobel i alternatywny Nobel

Walenty Ostasiewicz

Tegoroczne nagrody Nobla już są przyznane, przyznano też nagrody ku pamięci Nobla, a także alternatywne nagrody Nobla. O jednych jest głośno, o innych prawie nic nie wiemy. Przedstawmy je pokrótce.

Alfred Nobel w testamencie z 27 listopada 1895 r. postanowił, by odsetki od podarowanych przez niego funduszy były „corocznie rozdzielane w formie nagród osobom, które w ubiegłym roku uczyniły najwięcej dla dobra ludzkości”. Wymienił pięć dziedzin, w których można coś uczynić dla dobra ludzkości. Są to: fizyka, chemia, fizjologia albo medycyna, literatura oraz działalność na rzecz „braterstwa między narodami i znoszenia lub ograniczenia istniejących armii oraz zwoływania i rozpowszechniania kongresów pokojowych”. Ekonomii w testamencie nie wymienił i na dokonania w tej dziedzinie funduszy nie przeznaczył.

Jednak od 1969 r. ekonomistom jest przyznawana nagroda, którą niesłusznie nazywa się nagrodą Nobla w ekonomii. Nagrodę dla ekonomistów ufundowali bankowcy w 1968 r. z okazji 300 lat istnienia Centralnego Banku Szwedzkiego. Po raz pierwszy wręczono ją w 1969 roku. Laureatami w dziedzinie ekonomii byli: Ragnar Frisch z Norwegii oraz Jan Tinbergen z Holandii.

Nazwę nagrody w dziedzinie ekonomii zmieniano kilkanaście razy. Do 1992 r. zmieniano ją prawie każdego roku. Od roku 2006 jej oficjalna nazwa w języku szwedzkim jest następująca: *Sveriges riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobel mine*. Na język angielski przetłumaczono ją następująco: *The Sveriges Riksbank Prize in Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel*, czyli Nagroda Królewskiego Banku Szwecji w naukach ekonomicznych ku pamięci Alfreda Nobla.

Mimo iż nie jest to nagroda Nobla, to jednak powszechnie traktuje się ją jako nagrodę Nobla w ekonomii. Przeciwnie temu nadużyciu występowało wielu ludzi, między innymi Peter Nobel, wnuk Alfreda. Wyjaśniał on, że zamieszanie wokół takiej nazwy stworzono umyślnie, i twierdził, że Królewski Bank Szwecji złożył swoje jajo w gnieździe innego, bardzo szacownego ptaka, w ten sposób naruszając „znak firmowy” Nobla.

Do zamieszania, celowo wprowadzonego przez finansjerę, przyczynił się też fakt, że nagrody banku szwedzkiego wręczone są podczas tej samej ceremonii, na której